

Z tygodnia.

Regulamin Rady Stanu.

Na czwartym posiedzeniu Rada Stanu uchwaliła regulamin, opracowany przez specjalną komisję. — Z wiera on czterdzieści cztery artykuły, obejmujące organizację oraz przepisy porządkowe i ujmujące kompetencję i działalność Rady w ściśle określone ramy. Według urzędowego komunikatu, ogłoszonego w pismach warszawskich, regulamin obejmuje następujące punkty:

§ 1 Organami Rady Stanu są:

1) Zgromadzenie ogólne Członków Rady; 2) Wydział wykonawczy Rady Stanu; 3) Marszałek Koronny; 4) Departament; 5) Komisje przygotowawcze; 6) Komisarze miejscowi.

§ 2. Zebranie ogólne Rady Stanu jest władzą naczelną nad wszystkimi innymi organami Rady i wszelkie ich uchwały uchylać może.

§ 3. Zebranie ogólne rozpoznaje i uchwała wszystkie sprawy zasadnicze, projekty ustaw, statutów, regulaminów i rozporządzeń, sprawy budżetowe oraz te, które specjalną decyzją uzna za podległe swej kompetencji.

§ 4. Zebranie ogólne jest prawomocne, jeżeli w niem uczestniczy większość członków Rady. — Przewodniczy mu Marszałek Koronny lub wicemarszałek.

§ 5. Posiedzenia zebrania ogólnego zwołuje Marszałek Koronny, bądź w terminach stałych, przyjętych przez Radę, bądź w miarę uznanej przez się potrzeby, albo na żądanie jednego z komisarzy rządowych, trzynastu członków Rady lub trzech członków Wydziału Wykonawczego. Zaproszenia na posiedzenia winny być doręczone członkom Rady Stanu wraz z porządkiem dziennym w miejscu zamieszkania, obranem w Warszawie. Członkowie Rady, nie przybywający na posiedzenie, winni usprawiedliwić swą nieobecność.

§ 9. Wszystkie kwestie w zebraniu ogólnem Rady decydowane będą prostą większością głosów obecnych, z wyjątkiem ustawy konstytucyjnej oraz ustawy o Sjmie, dla których przyjęcia potrzebna będzie większość dwóch trzecich głosów obecnych na zebraniu ogólnem członków Rady Stanu i przytem nie mniej, niż trzynastcie głosów. W razie równości głosów, zawsze głos przewodniczącego przeważać będzie. Głosowanie w zebraniu ogólnem odbywa się jawnie. Głosowanie tajne zarządzane być może z decyzji Rady. — Wszelkie wybory dokonywane będą prostą bezwzględną większością i zawsze przez głosowanie tajne.

Artykuły następne, aż do 14 go mówią o formalnościach obrad.

§ 14. W braku specjalnej decyzji ogólnego zebrania lub Wydziału Wykonawczego, o opublikowaniu uchwał lub przebiegu rozpraw Rady Stanu stanowi Marszałek Koronny.

§ 16. Wydział Wykonawczy wprowadza w czyn uchwały ogólnego zebrania Rady Stanu i pod nadzorem tegoż zebrania zawiaduje całą organizacyjną i administracyjną działalnością Rady, w ramach obowiązujących ustaw i rozporządzeń. W szczególności Departamenty Rady Stanu pracują pod bezpośrednim kierunkiem Wydziału Wykonawczego.

§ 17. Wydział Wykonawczy składa się z Marszałka Koronnego, wicemarszałka i siedmiu członków, przez Radę Stanu ze swego grona wybranych. — Członkowie Wydziału Wykonawczego, z wyjątkiem Marszałka Koronnego, są dyrektorami poszczególnych Departamentów.

§ 19. Wydział Wykonawczy rozstrzyga samostannie w przedmiotach bezpośredniej akcji organizacyjnej i administracyjnej; w przedmiotach ustawodawczych, lub też w kwestiach zasadniczych Wydział Wykonawczy referuje do ogólnego zebrania Rady Stanu; może się też odwołać do ogólnego zebrania w każdym wypadku, gdy tak postanowi. Wydział Wykonawczy porozumiewa się w imieniu Rady Stanu z rządami okupacyjnymi za pośrednictwem Marszałka Koronnego lub członków Rady Stanu, upoważnionych do tego przez Wydział Wykonawczy.

Otrzymane od tychże komisarzy wnioski, bądź sam załatwia, bądź oddaje do rozpoznania Departamentom lub komisjom specjalnym, albo też przedkłada ogólnemu zebraniu Rady Stanu.

§ 21. Marszałek Koronny jest przewodniczącym Rady Stanu i jej przedstawicielem na zewnątrz. Do czasu wyboru panującego lub regenta, jest też zwierzchnim wyobraźcą państwa polskiej władzy państwowej, reprezentującym ją tak na zewnątrz, jak

i na wewnątrz państwa. Pod jego strażą znajduje się pieczęć Rady Stanu. — Przewodniczy z urzędu w ogólnem zebraniu Rady, w Wydziale Wykonawczym oraz w tych komisjach, w których przewodnictwo jego jest reglamentowo ustanowione.

Komunikuje komisarzom rządów okupacyjnych postanowienia Rady Stanu, współdziałania lub akceptacji rządów okupacyjnych wymagające.

Departamenty. Celem zawiadywania poszczególnymi działami pracy, utworzonych będzie w Radzie Stanu ośm departamentów, a mianowicie: I Departament Wojsny; II Departament Starbu; III Departament Spraw politycznych; IV. Departament Spraw wewnętrznych; V. Departament Gospodarstwa społecznego; VI Departament Pracy; VII. Departament Sprawiedliwości; VIII Departament Wyznań religijnych i oświecenia publicznego.

§ 20. Każdy Departament spełnia we właściwym sobie zakresie następujące zadania: a) opracowuje na zlecenie Wydziału Wykonawczego projekty ustaw i rozporządzeń; b) wydaje na zlecenie Wydziału Wykonawczego opinie o takichże projektach, sporządzanych poza Departamentem; c) zajmuje się w granicach kompetencji Rady Stanu organizacją i administracją odnosnych gałęzi służby publicznej.

Organizacja Departamentu Wojsnego ulga zatwierdzeniu Naczelnego Komendanta Wojskowego mocarstw sprzymierzonych, upoważnionego do tworzenia wojska polskiego. Do czasu zaś zorganizowania tego Departamentu, załatwia jego sprawy specjalna Komisja wojskowa, wybrana przez ogólne zebranie Rady Stanu.

§ 27. W każdym Departamencie tworzy się stała Rada Departamentu. Do składu tej Rady wchodzi członkowie Rady Stanu, którzy swoją w tym względzie gotowość zgłaszają, oraz osoby kompetentne, do grona członków Rady Stanu nie należące, zaproszone przez Wydział Wykonawczy, za zgodą dyrektora właściwego Departamentu. Ogólną liczbę członków Rady oznacza Wydział Wykonawczy.

§ 28. Rada Departamentu Wyznań religijnych i Oświecenia publicznego składać się będzie, oprócz osób, na ogólnej zasadzie powołanych, także i z przedstawicieli wyznań, a mianowicie: z dwóch delegatów episkopatu katolickiego, jednego delegata konsystorza ewangelicko-augsburskiego, jednego delegata konsystorza ewangelicko-reformowanego i jednego delegata krajowej gminy żydowskiej. Przy rozstrzygnięciu w Radzie Departamentu spraw, dotyczących danego wyznania, delegaci innych wyznań głosu nie mają.

§ 29. Rada Departamentu wydaje swoją opinię o wszelkich sprawach natury ogólnej, wchodzących w zakres działalności danego Departamentu, rozpoznaje projekty ustaw, statutów i rozporządzeń oraz wnioski, przedstawione jej przez Dyrektora Departamentu.

§ 30. Dyrektor Departamentu, przez Wydział Wykonawczy ze swego grona na to stanowisko desygnowany, przedstawia Wydziałowi Wykonawczemu opinie Rady Departamentu wraz z własnym wnioskiem, reprezentuje Departament w Wydziale Wykonawczym i na ogólnem zebraniu Rady Stanu oraz zawiaduje sprawami Departamentu pod własną odpowiedzialnością.

§ 31. Wicedyrektor mianowany będzie na wniosek Dyrektora Departamentu przez ogólne zebranie Rady Stanu; wicedyrektor zastępuje Dyrektora w razie jego nieobecności i wówczas też referuje na Wydziale Wykonawczym interesy Departamentu. Z tego powodu będzie obecny, bez głosu stanowczego, na posiedzeniu Wydziału Wykonawczego w czasie rozprawy nad interesami, jego Departamentu dotyczącymi, oraz bierze stały udział w posiedzeniach Rady Departamentowej. — Pod specjalnem zwierzchnictwem wicedyrektora znajduje się kancelarya Departamentu.

§ 36. Projekty ustaw i rozporządzeń będą odławane przez Wydział Wykonawczy do uprzedniego zbadania odnosnym Departamentem.

O ile opracowanie tych projektów wymaga szczególnych kompetencji i studiów, tworzone będą specjalne Komisje przygotowawcze.

§ 37. Na jednym z pierwszych posiedzeń, plenum Rady Stanu zamianuje Komisję do przygotowania projektu Sejmu i stałej Konstytucji państwa. Przewodniczącym w tej Komisji będzie Marszałek Koronny, a jego zastępcą Członek Rady Stanu z wyboru ogólnego zebrania Rady Stanu.

§ 38. Do czasu zorganizowania systemu administracji lokalnej, Wydział Wykonawczy mianować będzie, za zgodą władz okupacyjnych, Komisarzy miejsowych po powiatach i większych miastach. Osobny regulamin określi ich kompetencje.

§ 39. Członkowie Rady Stanu są urzędnikami Korony Polskiej i winni pracę w Radzie Stanu sta-

wiać na pierwszym planie. Innym zajęciom stałym mogą się oddawać za wiedzą Rady Stanu. Nie są w Radzie Stanu przedstawicielami stronnictw ani organizacji i nie mogą się do ich zdania odwoływać. Członkami stronnictw mogą pozostać jedynie *pro foro interno*, nie mogą zaś brać udziału w walce partyjno-politycznej na zewnątrz. Winni też powstrzymać się od krytycznej oceny na zewnątrz Rady Stanu i podległych jej organów. Obowiązani są do zachowywania tajemnicy służbowej i co do przebiegu obrad, z wyjątkiem wypadków, w których obowiązek zachowania tajemnicy będzie uchylony.

Polskie ministerium.

Według uchwalonego regulaminu Wydział Wykonawczy Rady Stanu odpowiada gabinetom ministrów w istniejących państwach, a poszczególni jego członkowie są kierownikami departamentów (ministerów) — Na jednym z ostatnich posiedzeń Rady Stanu nastąpiło objęcie departamentów przez członków Wydziału Wykonawczego, mianowicie powierzone:

Departament Starbu p. Dzierżbickiemu.

Departament Spraw politycznych hr. W. Rosztorskiemu.

Departament Spraw wewnętrznych p. M. Łempickiemu.

Departament Gospodarstwa społecznego p. S. Janickiemu.

Departament Pracy p. W. Kłowskiemu.

Departament Sprawiedliwości p. S. Bukowieckiemu.

Departament Wyznań religijnych i oświecenia publicznego p. J. Pomorskiemu.

Na stanowisko wicedyrektora Departamentu Sprawiedliwości mianowano p. Wacława Makowskiego; na stanowisko wicedyrektora Gospodarstwa społecznego p. Antoniego Kuczorowskiego; na stanowisko wicedyrektora Departamentu Pracy p. Feliksa Turowicza.

Jak widzimy z tego zestawienia, jedynie Piłsudski nie objął dotychczas Departamentu Wojskowego. Sprawy wojskowe do czasu utworzenia Departamentu załatwiać będzie komisja wojskowa, w skład której wchodzi także i Piłsudski.

Koalicja wobec sprawy polskiej.

Wobec proklamowania niepodległej Polski przez państwa centralne i w koalicji zaczyna się rodzić przeświadczenie, iż sprawy polskiej nie da się już usunąć z widowni politycznej jako „wewnętrzna sprawa rosyjska”. Świadczą o tem głosy, jakie notują teraz coraz częściej pisma codzienne. Jako objaw wielce znamienny podajemy tu kilka ostatnich informacji.

Jak wiadomo, w dniu 25. zeszłego miesiąca car zarządził, by do obrad nad sprawami polskimi utworzono specjalną komisję pod przewodnictwem prezydenta ministrów, do której należeć mają: minister wojny, minister spraw wewnętrznych, minister spraw zagranicznych, minister finansów, szef sztabu generalnego, prezydent duma i rady państwa i szereg specjalnie wymienionych osobistości.

Jak donosi obecnie agencja Havasa, car polecił komisyi tej przygotować podstawę przyszłej organizacji wolnej Polski i jej stosunku do cesarstwa rosyjskiego.

Również i w Londynie zaczynają zajmować się więcej sprawą polską. Jak donoszą z Hagi, w stolicy Anglii powstaje nowe czasopismo, poświęcone sprawie polskiej, „The Polish review”. Wydawcą jest J. H. Harley. Pismo zamieszczać będzie artykuły Polaków i Anglików. Na pierwszym planie — ustrój i organizacja przyszłej Polski.

Znamienny jest także artykuł paryskiego „Matin” pod tytułem i zaczynać się od słów: „Vive la Pologne, monsieur!” Okrzyk ten przypomina sobie każdy. Wzniósł go w czasie zwiędzenia wystawy paryskiej przez cara Aleksandra II wybitny ówczesny adwokat i polityk, Fiq. et. „Matin” podnosi, że dzisiaj krzyczą ze wszystkich stron w całym świecie: Niech żyje Polska!

Tak woła Francja, tak woła Rosja, tak woła prezydent Stanów Zjednoczonych, tak woła Austria i tak wołają Prusy!

Autor artykułu zastanawia się w dalszym ciągu, skąd się wzięły te nagłe sympatyje dla Polski, zastanawia się, jakie sympatyje są dawniejsze, jakie trwalsze i jakie szersze.

Obok artykułu tego pomieszczono emblemat polski z polskim białym orłem.